

Impactanalyse MDT voor jongeren met schulden

Gemeente Arnhem
MDT Time of Your Life
oktober 2023

Samenvatting

Jongeren met schulden hebben baat bij een integrale aanpak

Jongeren zijn extra kwetsbaar voor betalingsproblematiek en schulden. Schulden zijn daarom snel gemaakt en kleine schulden worden snel groter. Het gevolg is niet alleen stress, wat het maken van goede keuzes lastiger maakt, maar ook het risico op stilstand in ontwikkeling en maatschappelijke participatie. Integrale ondersteuning op meerdere leefdomen, met een focus op persoonlijke ontwikkeling en toekomstperspectief, is daarom cruciaal om jongeren met schulden te helpen.

MDT biedt kansen om jongeren met schulden te helpen in hun persoonlijke ontwikkeling en bouwen van toekomstperspectief

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) sluit daarmee naadloos aan op de behoeften van jongeren met schulden. MDT zet jongeren in hun kracht, laat hen nieuwe, positieve (leer)ervaringen opdoen, helpt hen te bouwen aan hun toekomstperspectief én laat hen vanuit hun eigen interesses en behoeften een vrijwillige inzet doen voor de samenleving.

MDT Time of Your Life binnen ketenaanpak voor jongeren met schulden in gemeente Arnhem

De gemeente Arnhem is één van de eerste gemeenten die MDT expliciet onderdeel heeft gemaakt van hun ketenaanpak voor jongeren met schulden. In Arnhem kunnen jongeren zonder afloscapaciteit, schuldenvrij worden door een maatschappelijke tegenprestatie via het MDT-traject Time of Your Life (TOYL).

De inzet van MDT als tegenprestatie levert voor jongeren, de gemeente en de maatschappij (financiële) baten op, wat leidt tot een positieve maatschappelijke businesscase:

Jongeren

- Kans om schuldenvrij te worden ook al is er geen afloscapaciteit
- Kans om te bouwen aan toekomstperspectief
- Toename arbeidsparticipatie en verhoogd inkomen

Maatschappij

De samenleving als geheel heeft er baat bij, omdat MDT de maatschappelijke betrokkenheid en participatie van jongeren vergroot en jongeren stimuleert tot actief burgerschap.

Gemeenten

- Draagt bij aan positieve jeugd aanpak en jongerenparticipatie
- Creëert waarde door vrijwillige inzet van jongeren
- Deze aanpak levert gemeenten een financieel voordeel op door voorkomen kosten (bijstand, WMO, dakloosheid en criminaliteit)

Schuldeisers

Schuldeisers ontvangen een gedeeltelijke terugbetaling waar zonder deze aanpak zij veelal helemaal niet terugbetaald worden door jongeren zonder aflossingscapaciteit.

Inhoudsopgave

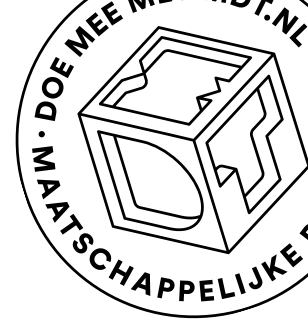
1. **De impact van Maatschappelijke Diensttijd (MDT)**
2. **De meerwaarde van MDT voor jongeren met schulden**
3. **Impactanalyse** – *MDT Time of Your Life als maatschappelijke tegenprestatie schuldhulpaanpak*
4. **Maatschappelijke businesscase** – *MDT Time of Your Life als maatschappelijke tegenprestatie schuldhulpaanpak*

Bronnenlijst

Maatschappelijke Diensttijd (MDT)

De impact van MDT op zowel jongeren als het
realiseren van maatschappelijke opgaven

Wat is Maatschappelijke Diensttijd (MDT)?

Ontwikkeling van MDT

Landelijk programma

- In 2018 opgezet met VWS, SZW en OCW
- Ontwikkeld als lerend proces in co-creatie met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten, bedrijfsleven en fondsen

Jongeren tussen de 12 en 30 jaar kunnen meedoen met MDT om:

- hun talenten te **ontwikkelen**;
- nieuwe mensen te **ontmoeten**;
- en tegelijkertijd **iets doen voor een ander**

Tijdsinzet: meestal 80 uur of meer, in 3 tot 6 maanden

MDT is een uitgegroeid tot een landelijk opererende beweging

Er hebben **100.000 jongeren** meegedaan aan MDT

En nog eens **100.000 jongeren** starten de komende twee jaar met hun MDT-project

MDT heeft ruim **800 formele partners** met een aanbod van **200+ MDT-trajecten**

Invulling van MDT

De invulling hangt af van de interesses en behoeften van jongeren. Zo zijn er MDT-trajecten op allerlei thema's, van natuur en milieu tot media en de zorg.

Door mee te doen met MDT, werken jongeren aan hun **zelfvertrouwen**, weten ze beter wat ze willen en doen ze belangrijke **vaardigheden** op. Wanneer jongeren zich breed en **maatschappelijk oriënteren**, **ontwikkelen** zij zich tevens tot **kritische en betrokken burgers**. Zo draagt MDT bij aan een sterkere en **verbonden samenleving**.

Essentie van MDT

Het programma MDT vergroot de participatie van jongeren en jongvolwassenen (12-30 jaar) en hun inzet op belangrijke maatschappelijke opgaven van Nederland en verbetert de sociale cohesie.

Jongeren werken in hun eigen stad, gemeente of provincie aan urgente maatschappelijke vraagstukken en hun eigen ontwikkeling.

MDT-trajecten worden gezamenlijk ontwikkeld en uitgevoerd door jongeren, maatschappelijke organisaties, gemeenten, scholen en bedrijven. Hierdoor sluiten de trajecten aan op de belevingswereld van jongeren én de kansen en uitdagingen die lokaal spelen.

Impact van MDT op maatschappelijke opgaven

- **Kansengelijkheid:** MDT is er voor elke jongere in Nederland en helpt met het ontwikkelen van hun talenten en toekomstperspectief opbouwen. Tevens biedt MDT mogelijkheden voor jongeren die in een kansengelijke situatie opgroeien door extra ondersteuning te bieden. Ongeveer de helft van alle MDT-projecten richt zich op jongeren die extra uitdagingen ervaren.
- **Eenzaamheid:** 16% van de MDT-projecten richt zich op eenzaamheid onder ouderen en/of verbinding tussen jong en oud (36% op eenzaamheid in het algemeen).²¹ Doordat projecten bewezen werkzame elementen toepassen, is het aannemelijk dat hun aanpak bijdraagt aan het verminderen van eenzaamheid.
- **Inburgering en integratie:** Meerdere MDT-projecten richten zich op nieuwkomers en hun integratie in Nederland. De MDT-projecten zetten bewezen werkzame elementen in die integratie en maatschappelijke participatie bevorderen.
- **Mentale gezondheid:** 19% van de MDT-projecten richt zich expliciet op het verbeteren mentale gezondheid van jongeren. Onderzoek vanuit MDT naar toenemende druk onder jongeren laat zien dat MDT bij uitstek geschikt is om een waardevolle positieve bijdrage te leveren aan het wegnemen van druk onder jongeren, bijvoorbeeld door handvatten te bieden om te gaan met druk en een door een andere definitie van succes te bieden waarbij het eigen leerproces centraal staat.¹⁹
- **Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) en voorkomen van uitval:** Jongeren laten een positieve ontwikkeling t.a.v. motieven- en kwaliteitenreflectie zien als gevolg van hun MDT-traject.
  - Ik weet nu beter wat ik leuk vind door MDT; 46% van de jongeren geeft dit aan (motievenreflectie);
  - Ik weet nu beter wat ik kan door MDT; 52% van de jongeren geeft dit aan (kwaliteitenreflectie).²¹
- **Actief burgerschap en sociale integratie:** Tijdens MDT brengen jongeren vaardigheden in de praktijk die passen bij actief burgerschap en sociale integratie. Jongeren zetten zich in om andere mensen te helpen of om de leefbaarheid van de eigen omgeving te verbeteren. Het MDT onderzoek laat zien dat het aannemelijk is dat MDT burgerschap bevordert.

Impact van MDT voor jongeren

Onderzoek onder de MDT-doelgroep:²¹

- **93%** vindt het belangrijk om iets te doen voor een ander
- **68%** vindt MDT leerzaam
- **93%** heeft ontmoetingen gehad met mensen buiten de eigen leefwereld
- **68%** van de jongeren zou waarschijnlijk geen vrijwilligerswerk doen als zij niet aan MDT deelnemen
- Jongeren waarderen hun MDT-traject gemiddeld met **rapportcijfer 7,7**
- Door MDT hebben jongeren meer vertrouwen in de toekomst, meer jongeren weten wat voor werk ze willen gaan doen en meer jongeren hebben het gevoel dat ze zelf kunnen bepalen wat er gebeurt in hun leven
- Bij meer dan de helft van de jongeren heeft MDT direct effect na hun MDT op baan/opleiding/vrijwilligerswerk

CBS heeft een groep MDT-jongeren onderzocht¹⁰:

- Ruim **60%** geeft aan dat MDT een positief effect heeft op motivatie om zich in te zetten voor de maatschappij
- Bijna **30%** geeft aan dat MDT een positief effect op hun opleiding of het vinden van een baan.

CBS onderzoek ten opzichte van niet MDT-jongeren¹⁰:

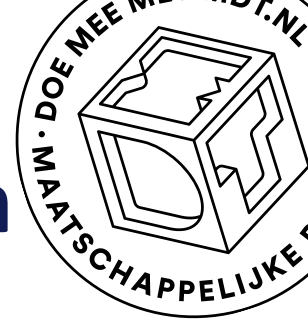
- MDT-ers vinden het belangrijker om zich in te zetten voor een ander en de samenleving
- MDT-ers ontwikkelen hun talenten sterker
- MDT-ers hebben vaker contact met mensen met een andere herkomst en met mensen met min. 5 jaar leeftijdsverschil

MDT en schulden

Hoe MDT betalingsproblematiek helpt tegen te gaan
en jongeren toekomstperspectief biedt

MDT van unieke waarde voor jongeren met schulden

Eigen schuld?

Schulden zijn vaak niet de 'eigen schuld' van jongeren. Veel jongeren met schulden groeien op in armoede. Als jongeren 18 jaar worden, moeten zij opeens allerlei kosten zelf dragen, zoals zorgkosten. Een jongere van 18 jaar die op zichzelf woont en een laag inkomen heeft, kan eigenlijk nauwelijks rondkomen. Jongeren zijn daarbij nog volop in ontwikkeling, waardoor zij niet altijd volledig financieel overzicht hebben. Hierdoor is een schuld snel gemaakt. En kleine schulden worden snel groter.

Integrale benadering

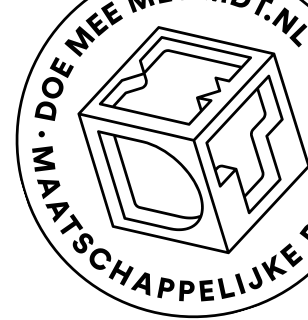
Daarom vraagt effectieve schuldhulpverlening om een integrale benadering. Jongeren moeten niet alleen van hun financiële zorgen af komen, maar zich kunnen blijven ontwikkelen en zich kunnen richten op hun toekomst. Het opdoen van financiële vaardigheden en een focus op persoonlijke ontwikkeling zijn essentieel om de kansen op geldproblemen in de toekomst te verkleinen en jongeren echt verder te helpen.

MDT is positief, persoonlijk en toekomstgericht

MDT sluit naadloos aan op de behoeften van jongeren met schulden. MDT:

- Neemt de wensen en behoeften van jongeren als uitgangspunt
- Werkt vanuit vertrouwen, jongeren hoeven geen verantwoording af te leggen over alles wat ze doen, ze worden niet gecontroleerd
- Zet jongeren in hun kracht door een positieve, persoonlijke benadering; de jongere wordt gezien en erkend zoals hij/ zij/ die is
- Helpt jongeren met het opdoen van nieuwe ervaringen en sociale contacten, vergroot hun leefwereld en gaat sociaal isolement tegen
- Helpt jongeren met het opbouwen van toekomstperspectief (o.a. studie- en/ of beroepskeuze)
- Stimuleert actieve deelname aan de samenleving, door vrijwillige inzet op een thema dat de jongere interesseert

De focus van MDT op goed in je vel zitten en weten wat je kan en waar je naartoe wilt, maakt ook dat MDT jongeren duurzaam kan helpen beschermen tegen terugval in de schulden. Jongeren staan in hun kracht!

Steeds meer gemeenten omarmen MDT, ook als onderdeel van hun schuldenaanpak voor jongeren

Gemeenten zien meerwaarde van MDT

MDT raakt aan veel verschillende maatschappelijke opgaven van de gemeenten, denk aan jeugdbeleid, onderwijs, werk en inkomen en een inclusieve samenleving. Steeds meer gemeenten ondersteunen of werken samen met MDT om invulling te geven aan hun beleidsambities. Inmiddels zijn meer dan 250 gemeenten al bij MDT betrokken (geweest).

De inzet van MDT voor jongeren met schulden, krijgt ook steeds meer aandacht. Dit past in een bredere beweging waarin gemeenten manieren zoeken om jongeren met schulden beter te helpen. In deze aanpakken kijken gemeenten veel meer naar integrale aanpakken, waarbij jongeren ondersteund worden op meerdere leefdomeinen. Het ervaren van geldzorgen en of schulden, zorgen namelijk voor stress. Stress heeft een negatief effect op het welzijn van jongeren, hun gezondheid en de keuzes die zij maken.²⁸ Daarom is een brede aanpak cruciaal.

MDT verrijkt bestaand schuldhulpaanbod

MDT kan voor gemeenten een waardevol aanvullend aanbod bieden in hun schuldhulpverlening. MDT ondersteunt jongeren bij hun persoonlijke ontwikkeling en het versterken van de positie in de samenleving, waardoor de kans op terugval in de schulden in de toekomst kan worden teruggedrongen.

Gemeenten kunnen MDT op verschillende manieren inzetten om jongeren met schulden te helpen:

1. Bij het vroegtijdiger vinden, benaderen en ondersteunen van jongeren met (beginnende) schulden;
2. MDT als aanvulling op het schuldhulpverleningstraject, tijdens dit traject of juist als nazorg. Bij het schuldhulpverleningstraject ligt de focus vooral op aflossing van de schulden, MDT focust op het toekomstperspectief;
3. MDT als maatschappelijke tegenprestatie voor jongeren zonder afloscapaciteit, zodat ook zij schuldenvrij kunnen worden en kunnen gaan bouwen aan hun toekomst.

MDT helpt jongeren met schulden om weer te bouwen aan hun toekomstperspectief

- Jongeren met schulden zijn vooral gebaat bij ondersteuning die gericht is op het opbouwen van hun toekomstperspectief, naast het oplossen van hun schulden.
- Inzicht in eigen talenten en deze verder ontwikkelen is één van de drie pijlers van MDT. Via MDT doen jongeren nieuwe leerervaringen op, reflecteren ze op hun eigen gedrag en competenties en worden ze gestimuleerd om zelf keuzes te maken op basis van hun talenten, mogelijkheden en ambities.

Baan en opleiding

- Uit onderzoek van CBS blijkt dat bijna 30% van de jongeren aangeeft dat MDT een positief effect heeft op hun opleiding of het vinden van een baan;
- Bij meer dan de helft van de jongeren heeft MDT direct effect na hun MDT op baan en/of opleiding of vrijwilligerswerk.¹⁰

Talentontwikkeling

- Uit onderzoek onder MDT-jongeren zelf blijkt dat²¹
- 46% door MDT beter weet wat hij/zij leuk vindt.
  - 52% door MDT beter weet waar hij/zij goed in is;
  - 60% tijdens MDT nieuwe vaardigheden heeft ontwikkeld.

Een voorbeeld uit de praktijk

MDT Time of Your Life (TOYL) is een MDT met specifieke aandacht voor betalingsproblematiek. Uit haar effectenstudie blijkt dat het grootste effect lijkt te zijn dat jongeren een duidelijker en meer realistisch toekomstperspectief hebben.¹⁵

Daarnaast blijkt dat:

- Na MDT Time of Your Life veel jongeren een baan of een opleiding vinden die zij willen volgen.
- Jongeren meer vaardigheden en zelfinzicht hebben opgedaan waardoor ze thuis, op school en/ of op werk beter functioneren;
- MDT Time of Your Life jongeren een duwtje in de rug lijkt te geven om meer verantwoordelijkheid te nemen en ondersteunt bij het volwassen worden.

“Ik zou TOYL wel aanraden, want iedereen kan wel ontwikkelen, iedereen kan wel beter worden in iets.”

- Deelnemer MDT Time of Your Life

MDT verbreedt de horizon van jongeren met schulden en opent nieuwe deuren

- Het hebben van schulden overheerst vaak het leven van jongeren, ook als jongeren al in een schuldhulpverleningstraject zitten. De focus ligt op het wegnemen van die schulden. Er is vaak weinig tot geen aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, het ervaren van nieuwe dingen of het ontmoeten van nieuwe mensen.
- Door de vrijwillige inzet en het ontmoeten van nieuwe mensen buiten de eigen bubbel, krijgen jongeren nieuwe perspectieven aangereikt en verbreden zij hun horizon. Deze maatschappelijke oriëntatie is juist voor jongeren met schulden waardevol, omdat zij extra risico lopen op sociaal isolement wanneer schulden voortduren.

Ontmoeting en iets doen voor een ander

- Vanuit de MDT-jongerenvragenlijst weten we dat ²¹:
- 93% door MDT ontmoetingen hebben gehad met mensen buiten de eigen leefwereld.
  - 93% het belangrijk te vinden om iets te doen voor een ander
  - 68% waarschijnlijk geen vrijwilligerswerk zouden doen als zij niet aan MDT deelnemen

Inzet voor de samenleving

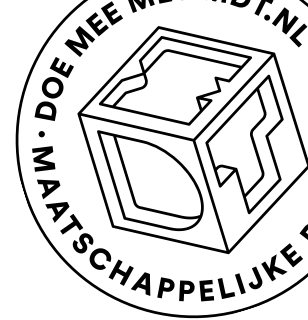
- CBS heeft een groep MDT-jongeren onderzocht¹⁰:
- Ruim 60% geeft aan dat MDT een positief effect heeft op motivatie om zich in te zetten voor de maatschappij
  - Uit het onderzoek blijkt MDT-ers vinden het belangrijker om zich in te zetten voor een ander en de samenleving dan jongeren die geen MDT hebben gevolgd

De impact van de inzet van MDT voor jongeren met schulden

Een impactanalyse van de inzet van MDT als maatschappelijke tegenprestatie in schuldhulpaanpak

Gemeente Arnhem zet MDT in als maatschappelijke tegenprestatie binnen hun schuldhulpaanpak

- De gemeente heeft een ketenaanpak voor jongeren met schulden samen met Plangroep en Opr€cht. Binnen deze ketenaanpak wordt gebruik gemaakt van de aanpak van het Jongeren Perspectief Fonds (focus op integrale ondersteuning en begeleiding).
- Jongeren zonder afloscapaciteit kunnen bij de gemeente terecht, die saneringskrediet kan inzetten om de schulden over te nemen. De jongere betaalt terug wat mogelijk is en levert een maatschappelijke tegenprestatie voor een deel van de aflossing.
- De gemeente Arnhem is één van de eerste gemeenten die binnen hun ketenaanpak jongeren de kans biedt om een maatschappelijke tegenprestatie uit te voeren via MDT. Deze inzet van MDT als maatschappelijke tegenprestatie snijdt daarmee aan meerdere kanten hout:

Jongeren

Jongeren die weinig tot geen afloscapaciteit hebben, krijgen toch de kans om schuldenvrij te worden en doen dit via MDT. Hier worden zij op diverse leefdomeinen ondersteunt bij het bouwen aan hun toekomst.

Schuldeisers

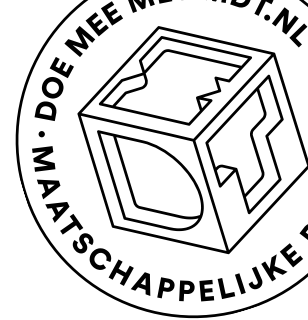
Schuldeisers krijgen een groter bedrag terug. Schuldeisers kunnen zonder deze aanpak veelal niet terugbetaald worden door jongeren zonder aflossingscapaciteit.

Gemeenten

Gemeenten kiezen voor een positieve benadering van jongeren, zetten hen centraal, en geven tegelijkertijd invulling aan andere beleidsambities zoals het vergroten van jongerenparticipatie, het tegengaan van jeugdwerkloosheid, vrijwilligerswerk versterken en de sociale cohesie vergroten.

Maatschappij

De samenleving als geheel heeft er baat bij, omdat MDT de maatschappelijke betrokkenheid en participatie van jongeren vergroot en jongeren stimuleert tot actief burgerschap.

MDT Time of Your Life als Maatschappelijke tegenprestatie

- Gemeente Arnhem zet MDT Time of Your Life (TOYL) in als maatschappelijke tegenprestatie. TOYL is een MDT-traject dat zich specifiek richt op kwetsbare jongeren. TOYL heeft een integraal, domeinoverstijgend en vraag gestuurde aanpak waar de behoefte van de jongere centraal staat, de jongere weer toekomstperspectief krijgt een aansluiting vindt bij de maatschappij.
- TOYL biedt maatwerk en werkt niet vanuit aanbod of het systeem, maar vanuit de behoefte van de jongeren. Iedere jongere heeft andere behoeften, wensen en mogelijkheden.
- Daarmee zet TOYL zich in om jongeren weer een plek te geven in de maatschappij met als doel om:
  1. Hun professionele- én/of sociale netwerk te vergroten;
  2. Bij te dragen aan hun persoonlijke ontwikkeling en toename van sociale-, gedrags- en/of arbeidsvaardigheden;
  3. Hun welzijn & zelfvertrouwen te verhogen;
  4. En een verbeterd toekomstperspectief en zinvolle dagbesteding te faciliteren.

“Ik vertrouwde mijn coach steeds meer en vertelde hem na een tijdje over mijn geldproblemen”

- Jayley, MDT'er bij MDT Time of Your Life

Het verhaal van Ismael: hoe MDT Time of Your Life hem hielp

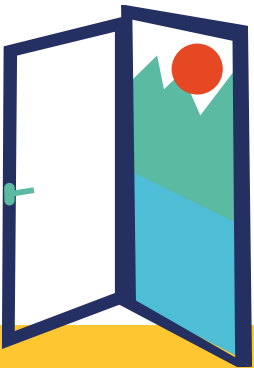

Ismael is op dertienjarige leeftijd voor gezinshereniging met zijn vader vanuit Sierra Leone naar Nederland gekomen. In Nederland moest hij alles zelf doen: zijn ouders konden geen/beperkt Nederlands en zijn moeder is nooit naar school geweest. Hij moest zelf Nederlands leren, op school alles zelf regelen en niemand kon hem helpen met huiswerk.

Dit maakte Ismael al op jonge leeftijd zelfstandig en toonde hij veel verantwoordelijkheid. Zo meldde hij zich op jonge leeftijd aan bij de lokale brandweer en voetbalclub om vrienden te maken, Nederlands te leren en onderdeel te worden van de samenleving.

Toen hij 18 werd stond hij er alleen voor. Hij moest zelf zijn papieren en paspoort regelen en hiervoor honderden euro's zelf betalen. Tegelijkertijd werd er van hem verwacht dat hij op de hoogte was van het regelen van zijn verzekeringen, waar hij zelf geen kennis van had. En toen ging het snel: "Je probeert een ding op te lossen en je komt weer in de problemen bij anderen. Ik raakte helemaal in de stress en wist niet meer wat ik moest doen. Ik dacht dat blowen rust zou creëren in mijn hoofd. Maar dat veroorzaakt weer andere problemen. Na een tijdje maakte ik mijn post niet meer open."

Toch neemt Ismael opnieuw zijn verantwoordelijkheid en is hij zelf naar de gemeente gestapt voor hulp. Het schuldhelpverleningstraject was zwaar en niet wat hij ervan verwachtte, mede door beperkte afloscapaciteit. Hij kreeg de kans om via MDT een maatschappelijke tegenprestatie te leveren.

Ismael: “Door mijn deelname aan MDT Time of Your Life weet ik hoe belangrijk het is om hulp te vragen, dat wil ik nu meegeven aan andere jongeren.”

We vroegen wat zijn belangrijkste lessen zijn geweest tijdens zijn deelname aan MDT Time of Your Life:

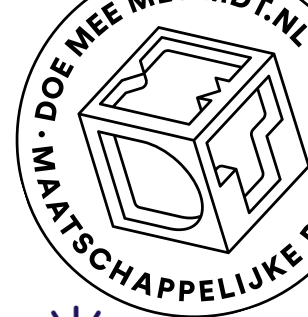
1. “Bij MDT TOYL ben ik in contact gekomen met andere jongeren in vergelijkbare situaties zoals ik. Ik zag waar zij begonnen zijn en waar ze nu staan. Toen dacht ik: dit kan ik ook. De groei zien die andere jongeren doormaken motiveerde mij om ook mijn problemen aan te pakken.”
2. “Wij jongeren schamen ons soms om hulp te vragen en je kwetsbaarheid in de handen te leggen van anderen. Om verandering te brengen, moet je hulp vragen. Door MDT TOYL weet ik nu dat die hulp er is. En dat wil ik doorgeven aan anderen. Ik ben kapper van beroep en nu knip ik nog steeds vrijwillig andere jongeren. Als ze bij mij in de kappersstoel zitten, heb ik de tijd om ze te vragen hoe het met ze gaat. Laatst begon een andere jongen te huilen toen ik vroeg hoe het ging. Zo werd het mij duidelijk hoe zeer ook andere jongens een luisterend oor nodig hebben en hoe ik daaraan kan bijdragen.”
3. “Bij Plangroep lag de nadruk alleen op het aflossen van mijn schulden en miste ik de persoonlijke begeleiding. Bij MDT TOYL vond ik deze begeleiding wel. Er werd gevraagd hoe het met mij ging en ik werkte samen met mijn begeleider aan wat ik wilde bereiken, los van mijn schulden. Ik kreeg hier weer toekomstperspectief en grip op mijn leven en weet nu dat ik nooit meer terug wil vallen in de schulden.”

Resultaten maatschappelijke businesscase

Analyse maatschappelijke kosten en baten inzet MDT als
maatschappelijke tegenprestatie in schuldhulpaanpak

De inzet van MDT als maatschappelijke tegenprestatie creëert baten voor veel betrokken stakeholders

Jongere

Toegenomen welzijn (mentaal en fysiek)

Toegenomen (financiële) zelfredzaamheid

Toegenomen maatschappelijke participatie

Toegenomen inzicht in en ontwikkeling van talenten

Meer kans op behalen startkwalificatie en toename kansen op arbeidsmarkt

Toename arbeidsparticipatie en inkomen

Afname kans op terugval

Gemeente Arnhem

Toename jongerenparticipatie

Toename vrijwilligerswerk

Tegengaan jeugdwerkloosheid

Ondersteuning bij loopbaanoriëntatie

Toename kansengelijkheid

Toename actief burgerschap

Voorkomen kosten bijstand

Voorkomen WMO-kosten

Vorkomen kosten criminaliteit

Vorkomen kosten dakloosheid

Samenleving

Toename sociale cohesie

Toegenomen maatschappelijke betrokkenheid van jongeren door vrijwillige inzet

Schuldeisers

Voorkomen kosten betalingsregelingen

Voorkomen verdroven inkomen

Zorgverzekeraar

Voorkomen kosten GGZ

Energie leverancier

Voorkomen afsluitingskosten

Woningcorporatie

Voorkomen kosten huisuitzetting

UWV

Voorkomen kosten WW

De maatschappelijke baten wegen op tegen de maatschappelijke kosten

Maatschappelijke kosten

De voornaamste kosten voor de *gemeente* bestaan uit de uitbesteding van **trajectbegeleiding** aan uitvoerende partners in de schuldhulpverleningsketen en de **aflossing van de schulden** ter waarde van de gecreëerde afloscapaciteit.

De kosten voor de *jongere* bestaat uit de financiële waarde van de **vrijwillige inzet**.

Daarnaast bestaan de maatschappelijke kosten uit de financiering van het **MDT-traject** door het *Ministerie van OCW en co-financiers*.

Gemeente

Jongere

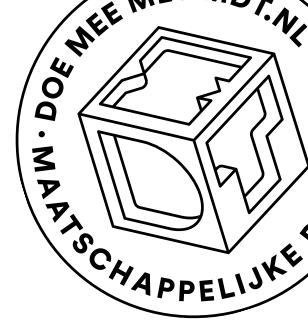
Maatschappij

Maatschappelijke baten

De grootste baten voor de *gemeente* bestaan vooral uit voorkomen kosten van **dakloosheid & opvang** en **bijstand**. Daarnaast worden er ook kosten bespaard voor **criminaliteit** en **WMO-maatwerkvoorzieningen**. En er wordt waarde gecreëerd in de gemeente door de **vrijwillige inzet van jongeren** tijdens het uitvoeren van hun maatschappelijke tegenprestatie.

De baten voor de *jongeren* bestaan uit de **gecreëerde afloscapaciteit** door vrijwillige inzet. Daarnaast zorgt deze aanpak ook voor een **toename in inkomen** door arbeidsparticipatie bijvoorbeeld door het behalen van een startkwalificatie.

De baten voor de *maatschappij* bestaan uit voorkomen kosten voor schuldeisers, het UWV, zorgverzekeraars, energie leveranciers en woningcorporaties.

De maatschappelijke businesscase wordt zelfs nog positiever als we onderstaande meerwaarde includeren

Toegenomen welzijn

Het is belangrijk om op te merken dat de impact van TOYL op het welzijn van jongeren met schulden niet altijd gemakkelijk is uit te drukken in financiële waarde. De waarde van een programma als TOYL ligt in het creëren van kansen en het bevorderen van een positieve levensverandering voor deelnemers, wat een aanzienlijke en duurzame impact kan hebben op hun leven.

Duurzaam uit de schulden

De aanpak van TOYL draagt bij aan een verminderde kans op terugval in de schulden. Door jongeren niet alleen te helpen bij het aflossen van hun schulden, maar ook bij het opbouwen van financiële vaardigheden en een positief zelfbeeld, vergroot TOYL de veerkracht van de deelnemers. Ze leren hoe ze financiële valkuilen kunnen vermijden en verstandige financiële beslissingen kunnen nemen. Bovendien zorgt de ervaring die jongeren opdoen tijdens het uitvoeren van hun maatschappelijke tegenprestatie en persoonlijke ontwikkeling die zij doormaken nieuwe kansen op werk en educatie, waardoor ze een stabielere financiële basis kunnen opbouwen voor de toekomst.

Maatschappelijke participatie

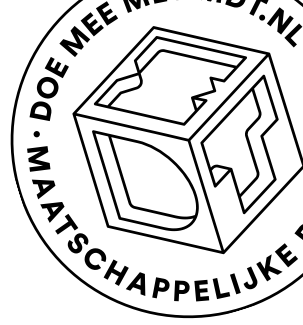
Het doen van een maatschappelijke tegenprestatie door middel van een MDT-project verhoogt de betrokkenheid en participatie van jongeren en stimuleert tot actief burgerschap. Waar jongeren met schulden het gevoel kunnen hebben dat ze niet mee doen in de maatschappij kan hierdoor worden omgebogen naar een betere aansluiting op 'het systeem'. Dit bevordert sociale cohesie, versterkt gemeenschappen, draagt bij aan sociale rechtvaardigheid, versterkt het sociale netwerk van jongeren. Deze effecten zijn van grote waarde, maar vanwege complexe causaliteit niet als financiële waarde meegenomen in de maatschappelijke businesscase.

Kleine schulden worden vaak grote schulden

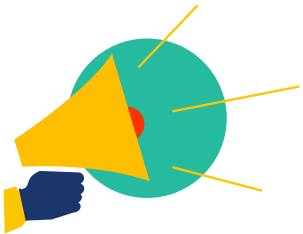
Een belangrijk effect wat niet als financiële waarde is meegenomen in de businesscase, zijn de voorkomen oplopende schulden bij schuldeisers. Kleine schulden worden snel groter door oplopende rente- en incassokosten. Jongeren zetten soms middelen in die eigenlijk gereserveerd waren voor andere betalingen. Het is vaak lastig om met schuldeisers tot een betalingsregeling te komen, door het ontbreken van voldoende afloscapaciteit. Hierdoor belanden jongeren in een vicieuze cirkel van escalerende schulden en oplopende kosten.

De inzet MDT als tegenprestatie heeft een positieve maatschappelijke businesscase*

1. Na aftrek van de uitvoeringskosten van de gemeente Arnhem levert deze aanpak een financieel voordeel op voor de gemeente.
2. Voor de jongere zelf creëert deze aanpak een positieve financiële waarde op. Hierin is verbeterd welzijn en toekomstperspectief niet meegerekend.
3. Het saldo van deze aanpak is voor alle stakeholders positief, met uitzondering van de kosten van de uitvoering van het MDT-traject door het Ministerie van OCW en cofinanciers.

Nog veel belangrijker zijn de niet-financiële conclusies:

1. Jongeren met schulden maken een essentiële, positieve levensverandering door, waardoor hun algehele welzijn er zichtbaar op vooruitgaat
2. MDT is van grote meerwaarde in het schuldhulpverleningsproces van de gemeente Arnhem

*Op basis van de ex-ante impactanalyse uitgevoerd in de gemeente Arnhem.

Bronnenlijst (1/2)

1. Aedes. (2019). Corporatiemonitor Voorkomen Huistuitzettingen. Beschikbaar: <https://aedes.nl/media/document/corporatiemonitor-voorkomen-huistuitzettingen>
2. Aedes. (2022). Corporatiemonitor Huurachterstand en Huistuitzettingen 2022. Beschikbaar: <https://aedes.nl/media/document/corporatiemonitor-huurachterstand-en-huistuitzettingen-2022>
3. Alexander Impact. (2021). Impact onderzoek en Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse Sterk uit Armoede. Beschikbaar: <https://www.sociaalwerknederland.nl/?file=23173&m=1616516627&action=file.download>
4. Berenschot. (2018). Rapport over uitvoeringskosten in het sociaal domein d.m.v. steekproef bij dertig gemeenten. Resultaten door gemeente.nu besproken. Beschikbaar: <https://www.gemeente.nu/sociaal/uitvoering-bijstand-kost-bijna-2900-euro-per-uitkering/>
5. Berenschot. (2020). Onderzoek re-integratiekosten nieuwe doelgroep Participatiewet. Beschikbaar: <https://www.berenschot.nl/media/bqxhrjrm/13-onderzoek-re-integratiekosten-nieuwe-doelgroep-participatiewet.pdf>
6. BKR. (2022). BKR Monitor. Beschikbaar: <https://www.bkr.nl/zakelijk/bkr-monitor-2022/>
7. "Bückmann, E., Dorscheit, E. en Hes, M. (2017). Maatschappelijke kosten-batenanalyse beschut werk. Cedris en SBCM. Beschikbaar: https://cedris.nl/app/uploads/170831_Cedris_SBCM_MKBA_Beschut_werk_2017_def-1.pdf "
8. CBS. (2023a). Consumenten Prijs Index (CPI). Bestedingscategorieën 124000 Sociale Bescherming. Beschikbaar: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83131NED/table>
9. CBS. (2023b). Gemeentelijke uitgaven Wmo-maatwerkvoorzieningen: Gemeente Arnhem. Beschikbaar: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84580NED/table?ts=1696256756674>
10. CBS. (2023c). Effectevaluatie Maatschappelijke Diensttijd (MDT) 2022. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/effectevaluatie-maatschappelijke-diensttijd--mdt---2022?onepage=true>
11. Cebeon. (2011). Kosten en baten van Maatschappelijke Opvang - bouwstenen voor effectieve inzet van publieke middelen. Beschikbaar: <https://www.cebeon.nl/wp-content/uploads/2015/05/5600-10-Kosten-en-baten-van-Maatschappelijke-opvang.-Bouwstenen-voor-effectieve-inzet-van-publieke-middelen.pdf>
12. Centraal Planbureau (CPB). (2021). When Financials Get Tough, Life Gets Rough? Problematic Debts and Ill Health. Centraal Planbureau Discussion Paper. Beschikbaar: <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Discussion-Paper-428-Problematic-debts-and-ill-health.pdf>
13. De Nooij. (2021). Maatschappelijke kosten-baten analyse - Van Overleven Naar Leven. In opdracht van Gemeente Amsterdam. Beschikbaar: <https://www.sezo.nl/wp-content/uploads/2021/06/MKBA-VONL.pdf>
14. Deloitte, SchuldenlabNL. (2020). Jongeren Perspectief Fonds Impactmeting 2020. Beschikbaar: <https://jongerenperspectieffonds.nl/wp-content/uploads/2022/04/2021-08-20-JPF-effectmeting-2021-publieksrapportage.pdf>
15. Expect Jeugd. (2022). Effectstudie Time of Your Life. Beschikbaar: <https://media.umbraco.io/william-schrikker/rmhiinp5/toyl-effectstudie.pdf>

Bronnenlijst (2/2)

16. Eropaf. (2018). Handreiking - Voorkomen huisuitzettingen 2018. Beschikbaar: http://eropaf.nl/wp-content/uploads/2019/11/Eropaf-Handreiking-2018_online-5.pdf
17. Geuns et al. (2011). Schuldhelpverlening Loont! Een onderzoek naar de Kosten en Baten van Schuldhelpverlening. Hogeschool Utrecht en Regioplan. Beschikbaar: <https://www.hu.nl/onderzoek/publicaties/schuldhelpverlening-loont>
18. Het Vergeten Kind. (2023). Uitzichtloze situatie dakloze jongeren in Nederland: gemiddeld 11 maanden zonder thuis. Beschikbaar: <https://www.hetvergetenkind.nl/actueel/207/uitzichtloze-situatie-dakloze-jongeren-in-nederland-gemiddeld-11-maanden-zonder-thuis>
19. Impact Centre Erasmus (2023) . Onderbouwing MDT & Mentale gezondheid jongeren. Beschikbaar: <https://mdtdocumenten.nl/2023/mentalegezondheidenmdt.pdf>
20. Leger Des Heils. (2022). Factsheet Leger Des Heils, Stijging Dakloosheid 2022. Beschikbaar: https://www.legerdesheils.nl/files/ldh_factsheetdaklozen_online.pdf
21. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2023). Jongeren maken het verschil voor de samenleving én zichzelf. Voortgangsrapportage maatschappelijke diensttijd. Beschikbaar: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bb94870d5156f00a5ebd73d90541ff9b4afb7a1f/pdf>
22. Movisie. (2016). De Effectencalculator - evalueren nieuwe stijl. Bijlage 1: Maatschappelijke Prijslijst, p.51. Beschikbaar: <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Effectencalculator%20%5BMOV-9265439-1.0%5D.pdf>
23. Nibud. (2014). Overkoepelende blik op de omvang en preventie van schulden in Nederland. Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting. Beschikbaar: <https://docplayer.nl/373271-Overkoepelende-blik-op-de-omvang-en-preventie-van-schulden-in-nederland.html>
24. NVVK. (2022). Meetbare en merkbare waarde van financiële hulpverlening: een nieuw perspectief. Beschikbaar: <https://www.nvvk.nl/l/library/download/urn:uuid:d914ff5b-1cea-46e8-b2d2-6ebfddadf01d/20220420+onderzoeksrapport+meetbare+en+merkbare+waarde+van+financie%CC%88le+hulpverlening.pdf>
25. Oxenaar, S., Steenbergen, F.S. van, Loorbach, D.A. (2018). Van kostenpost naar investering: Perspectief voor dak- en thuisloze jongeren. Beschikbaar: <https://drift.eur.nl/nl/publicaties/van-kostenpost-naar-investering-perspectief-voor-dak-en-thuisloze-jongeren/>
26. Purpose. (2021). JPF Effectenmeting 2021 Publieksrapportage. Beschikbaar: <https://www.purpose.nl/files/JPF-effectmeting-2021---publieksrapportage2.pdf>
27. Rijksoverheid. (2023a). Bedragen minimumloon 2023. Beschikbaar: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/minimumloon/bedragen-minimumloon/bedragen-minimumloon-2023>
28. Rijksoverheid. (2023b). Uitkeringsbedragen per 1 juli 2023. Beschikbaar: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2023/06/20/uitkeringsbedragen-per-1-juli-2023>
29. Smith, P. (2023) Schulden bij jongeren zijn vooral een maatschappelijk probleem. Beschikbaar: <https://www.socialevraagstukken.nl/schulden-bij-jongeren-zijn-vooral-ook-maatschappelijk-probleem/>